Ч. 190 (10.867). Львів, субота 28. серпня 1926. Poczitowa opłata ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Конґрес національних меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Всі справи нинішнього дня обертаються довкола внесення української делеґації, щоб на дневний порядок другого конгресу національних меншостей поставити справу зміни кордонів істнуючих держав і справу самостійности поневолених народів. Тому, що в програмі конгресу не передбачено справи територіальних змін сучасних держав, настрій на конгресі вельми напружений. Домагання Українців, щоб конгрес розглянув справу географічних та етнографічних кордонів, більшість делеґатів уважає слушним, всеж таки з тактичних причин голосуватиме проти українського внесення.

Прикро вражає холодне відношення членів Ліги Націй, які перебувають тепер у Женеві, до конгресу. Деякі з тих членів заявляють без обиняків, що справа національних меншостей є внутрішньою справою окремих держав, а не Ліги.

Група німецьких делеґатів з Чехословаччини предложила внесення на утворення окремої Ліги Національних Меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Як було до передбачення, внесення Українців і Білорусинів на поставлення на дневному порядку нарад справи територіяльних змін істнуючих держав — перепало. Українці і Білорусини беруть отже у конгресі участь тільки в характері обсерваторів. Конгрес радить виключно над справами культурними й господарськими.

Перед зборами Ліґи Націй.

Англія і Франція за співпрацею з Німцями. — Перестарілий механізм Ліги Націй. — Делеґати Німеччини. — Нота Еспанії в справі Танжеру. — 15-літній мандат?

Берлін, 26. серпня 1926.

„Теґліхе Рундшав“ повідомляє, що ріжні моменти, а зокрема побут славного французького правника Фромажота в Берліні вказують на те, що як Англія, так і Франція хочуть працювати над реорганізацією Ліги Націй тільки в порозумінні з Німцями. Виходом з ситуації має бути, правда, проєкт льорда Сесіля, одначе не виключена річ, як думає „Тегл. Рундшав“, що контрагенти льокарнського пакту бажалиб у тому проєкті поробити деякі зміни.

„Льокаль - Анцайгер“ оголошує вступну статтю, в якій звертається проти Ліги Націй, бо це інституція нездібна до того, щоб не допустили до війни. Перестарілий механізм Ліги Націй викликує — на думку того щоденника — у всіх народів інстинктовий відрух, який має на ціли забезпечити мир на основі індивідуальних трактатів.

„Фоссіше Цтг.“ висказує здогад, що на делеґатів до Женеви призначені будуть з парляментаристів соціяліст Брайтшайд, націоналіст Геч, демократ гр. Бернсдорф і центровець д-р Касс. Останній виїхавби тільки тоді до Женеви, якби канцлер д-р Маркс не міг сам туди поїхати. Народню партію репрезентуватиме міністр закордонних справ Штреземан, під якого проводом стоятиме ціла німецька делеґація.

Часописи повідомляють, що еспанський амбасадор у Римі зложив в італійськім міністерстві закордонних справ іменем свого уряду ноту в справі Танжеру.

В звязи з цим „Джорнале д' Італія“ пише: На бажання Мусолінія справа Танжеру і місця в Раді Ліги Націй зі стадії словної дискусії ввійшла в стадію виміни нот. Це процедура далеко звязкіша і тимбільше цікава, що відбувається на передодні зборів Ліги Націй. Часопис додає, що нота Еспанії стверджує виразно попереднє становище її в справі постійного місця в Раді Ліги Націй і в справі Танжеру.

„Івнінґ Стендерд“ повідомляє, що англійський уряд схильний приняти еспанські предложення в справі Танжеру.

„Берлін. Тґблт.“ повідомляє з Льондону, що Прімо де Рівера готов зректися пляну прилучення Танжеру до еспанської полоси, а вдоволиться мандатом над полосою Танжеру на протяг 15 літ.

Революція в Греції.

Суд над Пангальосом. — Творення коаліційного уряду. — Греція і Югославія.

Відень, 26. серпня 1926.

„Пополо д'Італія“ довідується з Атен, що Кондуріотіс приняв становище президента републики лише під умовиною, що до трьох місяців відбудуться нові вибори. Що торкається долі ген. Пангальоса, то він стане перед спеціяльним судом. Ген. Кондиліс заявив, що предсідником того суду буде іменований Зелімоніс. Завданням його буде опрацювання регуляміну, на основі якого утворять спеціяльну судейську колеґію.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє з Атен, що творення коаліційного уряду натрапляє на щораз більші трудноші з причини відмовного становища провідника партії Гунаріса і Тсальдарія. Ген. Кондиліс заявив, що утворить евентуально уряд без анґажування політичних партій.

Кондиліс приняв справоздавця білгородської „Політики“. Заявив йому в справі взаємин Греції до Югославії, що спільні інтереси обох країв вимагають дальшої співпраці. Знаю, — сказав Кондиліс — що Югославія потребує від Греції деяких уступок у солунській пристані.

Демонстрації фашистів проти Бенеша.

Прага, 26. серпня 1926.

Вчора відбулися в Празі знова збори фашистів, які після їх закінчення демонстрували по вулицях міста проти мін. закорд. справ Бенеша. Поліція демонстрантів розігнала.

Америка повинна готовитися до війни.

Берлін, 26. серпня 1926.

Член Американського Хемічного Товариства проф. Норіс у промові в Уілємставн заявив, що газова війна є гуманітарніша, як усі инші способи ведення війни. Обмеження зброєнь не є фактичним роззброєнням, бо фабрики кожної хвилі можуть приготовити хемічну зброю. Найближча війна буде хемічна й Америка повинна поробити до неї відповідні приготування.

Зірвання взаємин між Чіле і Болівією?

Льондон, 26. серпня 1926.

Зі Сантяго повідомляють, що взаємини між Чіле і Болівією погіршилися так дуже, що слід числитися з можливістю їх зірвання. Конфлікт повстав у справі полоси Антофаджеста, яку тепер має Чіле. Болівія домагається тепер звороту тої території. В Сантяго відбулася велика демонстрація при участи около 6000 людей. Маніфестанти намагалися здемолювати будинок чілійського конзуляту. Поліція привернула порядок.

Загальна мобілізація в Сирії.

Відень, 26. серпня 1926.

„Н. Вр. Тагбл.“ повідомляє з Бейруту, що сирійські повстанці зачали нову офензиву. Султан видав проклямацію, в якій взиває до зброї всіх мущин, що скінчили 20-ий рік життя і зарядив мобілізацію цілого населення.

У Мароко бють Жидів.

Варшава, 26. серпня 1926.

Варшавські жидівські часописи помістили вістки з Льондону про антисемітські заворушення у Мароко.

Засуд „гохштаплера“.

Варшава, 26. серпня 1926.

У Варшаві ставав передучора перед судом український „гохштаплер“ Павло Штайнгель Стрільченко, 32-літній багатонадійний молодик, що має за собою цілу низку ошуканств на велику скалю. П. Штайгель (призвище „Стрільченко“ прибрав собі підчас революції) жив від кількох років з того, що натягав під ріжними видами багатих людей на ріжні більші й менші суми. Фальшував також всякі документи. Він сидів уже двічи по шість місяців за ошуканства, а тим разом дістав цілий рік арешту. Павло Штайнгель-Стрільченко — це дуже пристойний, високий, елегантний мущина, родом з Києва. Був колись навіть студентом університету, а тепер упав „на дно“.

Біржа.

Гроші.

Курс готівкового доляра 8·9½—8·90. На валютово-девізовій біржі жадали за ефективні доляри зол. 8·98 і пів, оферували по 8·99. Банк Польський платив без зміни еф. доляри 8·97, девізи 9·00.

Збіжжя.

Пшениця дуже пошукувана при слабій подачі з причини малого довозу ціна йде вгору. Жито також пошукуване при вдержаних цінах. У вівсі достаточна подача на покриття запотребування. Тенденція на загал удержана. Настрій ожвлений. Ціни оціночні без трансакцій: пшениця нова дмірська з негайною доставою 46, пшениця нова селянська з нег. дост. 43, жито нове з нег. дост. 30·50, овес новий з нег. дост 24.

Чинник рівноваги?

II.

Коли стверджуємо захитання а навіть відсутність природного чинника рівноваги, то не тому, щоби осуджувати Українську Парляментарну Репрезентацію і її — на жаль — мало позитивну діяльність, тільки тому, що бажаємо по своїм силам причинитися до створення якраз того чинника.

Все має свої причини, ніщо не діється безпричинно, а тимсамим і слаба позиція природного чинника рівноваги має своє оправдання, свої причини. Посли й сенатори, ступаючи на польський парляментарний терен, входили на терен собі мало відомий або й зовсім невідомий. До парляментарного життя взагалі, а до польського зокрема, яке було в пеленках, і яке дуже маркантно відбігало від дійсного парляментаризму, вони не були якслід підготовані. До тогож і до загальної підготовки до громадської діяльности богатьох членів Парл. Репрезентації можна було ставити досить великі побажання. Вкінці від хвилі обсади північно західних українських земель польськими військами, тамошні діячі, з яких круга й повстало народнє представництво, у створених умовах перебували у специфічному ґетті, будучи відріазаними не лише від цілого світа, але навіть від Галичини. Причини, що склалися на таке, а не инше формування фізіономії Української Парл. Репрезентації, на такі, а не инші напрямні її діяльности, — можнаб подати далеко більше.

Після перших кроків наступили перші розчарування, які потягнули за собою глибші потрясення, як того можна було сподіватися, як це оправдували дійсні умовини. Без сумніву, вислідом цих розчарувань з одного боку було шукання опори в чужих силах, підпорядкування частини народніх вибранців наплиновим ідеям, а з другого боку почала витворюватися нехіть спершу до Галичан і їх „гризні“, а далі почав промощувати собі шлях і внутрішній розбрат. Після перших, формально святочних зустрітин, між представниками одного і того самого народу, хоч століттями розділеного штучними кордонами, починають зявлятися чисто формальні непорозуміння, люде починають говорити окремими мовами, далі помічається бокування і „сокальський кордон“, досі цупко консервований нашими противниками, тепер вдержується таки нашими руками.

Задалеко завів би нас розгляд усіх накопичуваних причин істнуючого в Парл. Репрезентації стану річей, стану, що довів до захитання чинника рівноваги. Хоч з другого боку слід зазначити, що крайна пора, щоби і це явище обговорити всесторонно й обєктивно.

Фактом є, що чинник рівноваги не відограв тієї ролі, не сповнив того завдання, яке йому належить по йогож таки природі.

Досі ми говорили про Парл. Репрезентацію — як чинник рівноваги в широкому громадському розумінні. Тепер мусимо звернути увагу на захитання того чинника у вузько внутрішньому значінні. Ні одни зі соймових клюбів [illegible] білоруський що перейшов

конала якась шайка до палати княгині Сапіги при вул. Коперника 38 і до мешкання Якова Розенбліта при вул. Кентшинського 66, де також добре обловилася. Нікого з тих вломників не зловлено. Тільки на Знесінні впали в руки поліції Владислав Боднар, Густав Якубовський і Стефан я Муран, які мають на совісти кілька давніших вломів.

— Бута кремянецького старости. Львівський тижневик „Громадський Голос" приніс вістку, що кремянецький староста Робакевич покарав дня 16. серпня містоголову кремянецької „Просвіти" Семена Жука 30-тидневним арештом за те, що він поїхав без старостинської перепустки до читальні в селі Молотькові, що лежить недалеко кордону. Треба зазначити, що це не перший випадок такої бути названого старости. Він, наприклад, заборонив складки на будову дому „Просвіти", повсаджував людей до тюрми за аматорські вистави і проби до тих вистав та гуляє зовсім безкарно далі не зважаючи на те, що уряд санації нібито заповів боротьбу з усякими невідповідальними і компромітуючими себе і всю Польщу кацикамн. Ось вам і зразок такої боротьби з необмеженою самоволею волинських башибожуків.

— Драма Редля. Читаємо у віденських часописах, що відомий директор кількох театрів у Відні Ярно приготовляє до вистави нову драму німецько-жидівського письменника Егона Ервіна Кіша п. з. „Афера полковника Редля". Ролю Редля гратиме сам Ярно, що є одночасно й одним з найвизначніших німецьких акторів. Так отже безсмертна особа полковника-провокатора переходить з екрану на сцену великого театру. Цікаво, чи й Кіш змалював Редля як клясичного „Русина-зрадника"?

— Число приїздних у Берліні виносило в липні цього року 134.446 осіб (проти 133.081 у червні ц. р.), в тім 21.712 (у червні 20.882) чужинців. Між чужинцями найбільше було зі Злучених Держав Північної Америки — 5356 (3591), Австрії 1568 (1799), Швеції — 1506 (1675), Данії — 1354 (1019), Польщі — 1317 (1579), Англії — 1295 (1109), Данцігу — 1127 (1088), Чехо-Словаччини — 1117 (1099), Голяндії — 867 (988) і Росії — 755 (818). З поміж чужинців 40 (53) осіб подало як свою батьківщину Україну.

— Конц. торговельні курси З. Ольшевського, вул. Куркова 38, тел. 31—14 приймають вписи на однорічні і піврічні Торговельні Курси. Підручники з шкільної бібліотеки. Чужі мови і стенографія. Наука писання на машинах. Канцелярія урядує від год. 10—12 і від 4—6. Вписи до 5 вересня ц. р. 338 3-4

— Свій по своє! Купуйте і уживайте лише пасту до обуви „Елеґант" О. Левицької і Ски. Львів Корнецького 51. 331 4-5

Памятайно: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Всячина.

Смерть у деревлянім куфрі. В німецьких часописах подибуємо історію про трагічну смерть двоїх дітей в куфрі, яку, здається, ми вже колись давно чули. Можливо, що ця подія мала місце перед роком чи ще давніще — всеж вона настільки цікава й потрясаюча, що ми переповідаємо її й у нас. Було так: в однім маленькім селі у Швайцарії робітник Гартман і його жінка, заняті день-в-день у фабриці, післали своїх двох синів, Івана і Якова, в недалекий гайок по тики до городу. Коли вечером вернули вони з фабрики до дому, не застали хлопців. Але не дуже розбивалися за ними. Сусіди казали, що хлопці вже були в хаті, але потім знову кудись зникли. Нічого страшного — подумали родичі — пішли до річки на раки або що. Але коли вже зовсім потемніло, а хлопці не приходили, родичі занепокоїлися, стали шукати за ними. Шукали цілу ніч, але хлопців не знайшли. Справою зацікавилося ціле село, а влада стала робити розшуки. Допитувано цілу масу свідків. Але свідки, а ще до того в селі, де всі люде все собі на очах, не всі здавали собі справу, коли бачили востаннє хлопців. Кожному, що хотів якнебудь причинитися до розяснення справи, просто помоталися враження ріжних днів і зізнання були дуже суперечні. Остаточно влада усталила, що хлопці мусіли бавитися над млинівкою і молодший — шістьлітний — певно впав у воду, а старший — дванадцятилітний — хотів його ратувати і оба втопилися. Здавалося, що так, а не инакше знайшли смерть оба хлопці. Але щойно по тижневі вияснилася справа. Зовсім випадково. Нещасна мати обох хлопців шукала за якимись старими одягами. Вони лежали в деревлянім куфрі на стриху. Пішла туди. Але стрих засунений з середини. Нічого дивного. Нераз бувало, що засувка заскакувала сама. Відірвали замок. Стрих порожний. Жінка витягає гачок куфра, відкриває віко і, о жах!... в середині скорчені тіла обох хлопців. Якже це сталося? Догадуються, що хлопці бавилися і з цікавости подалися на стрих, щоб там поритися між старими гратами, які все чомусь манять дітей. Почули певно кроки батьків, які вернули до дому і щоби трохи пожартувати, засунули з середини двері від стрику. Нехай трохи пошукають. Але тут вони можуть швидко знайти. В очі паде куфер. Знаменита думка. Сховаймося туди, там нас певно не знайдуть. Відкривають віко і шусть до середини. Віко запало, а гачок від нього несподівано заскочив. По якімсь часі хлопці хочуть вийти, та ба' — віко замкнене. Напружуються, висилюють я, підносять віко, але сили за слабі — нема ради. Ще трохи крику, а потім тільки зойк і... смерть. А того вечера і через цілий тиждень ніхто не заглянув на стрих.

✝ Посмертна згадка.

Дня 22. серпня ц. р. помер ділький член усіх культурно-освітніх установ у Надвірній Степан Шуфлин, судовий возний, в 57. р. життя. Похорони відбулися дня 24. ц. м. при великім здвизі народу. В. Й. П.

ПОЗІР!! СИТКІВКАРІ! ПОЗІР!!

Український Львівський Клюб Сиківкарів устроює з рамени Спортового Союза загально-краєві змагання у Львові в днях 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мандрівна клюбова нагорода і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у п. Вінцковського товариство „Спорт", Львів, вул. Оссолінських 8. до дня 15-ого вересня. Проситься усіх ситківкарів з провінції, які перечитають оповістку, подати дальше знайомим, що грали або грають в ситківку.

Український Львівський Клюб Ситківкарів:

Голоза: ?- ? За секретаря:
Шеларович, інж. **Вінцковський.**

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Субота 28.VIII. Тернопіль.
Неділя 29.VIII. Збараж.
Понеділок 30.VIII. Збараж.
Вівторок 31.VIII. Зборів.
Середа 1.IX. Зборів.
Четвер 2.IX. Золочів.
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 17-?

Вписи до приватної англійської школи на науку англійської мови відбуваються щоденно в днях від 25–31. серпня ц. р. Наука починається 1. вересня пл. Бернадинська 17. 363 2–5

Управа приват. дівочої ґімназії „Рідної Школи" в Станиславові (гуманістичного типу з правами державних шкіл) подає до відома, що додаткові вступні іспити до кляс II—VIII. відбудуться 30. і 31. серпня ц. р., а до I. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги при іспиті до I. кляси з релігії, української і польської мови та з рахунків, як у державних ґімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — *Н. Даниш.* 275 4—4

На „Рідну Школу" зложили Вп. Федір Гаврилюк в Ворохті 9 зол. з ціни за скрипку власного виробу. — Жертводавцеві щиро дякує Головна Управа „Рідної Школи". 370

Рада Української Академічної Громади в ЧСР. взиває всіх бувших членів Громади, які виїхали з ЧСР. і не звернули випозичених книжок до бібліотеки Громади, щоби передали ті книжки або їх рівновартну грошеву квоту за посвідкою найблизшим бібліотекам, згл. читальням Тов-а „Просвіта" або взагалі українським публичним бібліотекам, які находяться в місці перебування б. членів Громади. Посвідки читалень, згл. бібліотек про передачу тих книжок належить надіслати не пізніше 31. жовтня ц. р. на слідуючу адресу Громади: Ukrajinská Akademická Hromada, Praha — Smichov, post. schr. c. 37., C. S. R. Рада прохає інтересованих поступити в дусі повищого візвання та надіслати відповідні посвідки, щоби не треба було, по уплмві назначеного речинця взивати кожного поіменно й забирати з цього приводу місце на сторінках преси. — Рада прохає всі українські краєві та заграничні часописи о ласкавий передрук цього візвання.

Доповняючі вписи до 7-клясової всенародньої дівочої школи. ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбуватимуться в днях 29., 30. і 31. серпня щодня від год. 9—12 рано і від 3—6 пополудни. Тут також приймаються зголошення до 8-ої кляси доповняючої і до Захоронки на Стрийському передмісті. Вступні і поправчі іспити відбудуться 30. і 31. серпня. Шкільний рік починається 1. вересня. — **Управа школи.** 303 3—3

Заходом Філії Просвіти в Дрогобичі відбудеться в часі від 15. вересня до 1. листопада 1926 р. в селі Губичах рільничо-господарський курс під проводом інжинірів агрономії. Учасники курсу знайдуть приміщення в Губичах даром. Зголошення приймається за оплатою 15 зол. до 10. вересня 1926 р. 367 1—2

Управа приватної дівочої ґімназії У. П. Т. в Тернополі подає до відома, що додаткові вступні іспити до I. кляси відбудуться дня 31. серпня ц. р. в 8. год. рано, а до кляс II.—VII. в перших днях вересня ц. р. Шкільний рік зачнеться дня 1. вересня ц. р. 258 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВДОВА по священику, що розуміється на господарці, пошукує місця у вдівця або безженного священика. Зголошення: під „Праця". 259 3—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка середніх літ, сирота по священику глядає місця до заряду дому. Листи слати до Адміністрації під „Климентина". 364 2—2

ПРИЙМАЮ на тримісячні курси крою і шиття „Йоланда", вул. Сташіца 8, II. пов. бічна Хорущини. 362 2—2

УКІНЧЕНА семінаристка, сирота по священику пошукує посади: учительської, бюрової або домашньої інструкторки. Адр.: Сербинська, Семаківці п. Городенка. 361 2—2

ВАЖНЕ для абітурієнтів і студентів! Вписи на високі школи вже оголошені. Про умови приняття й про багато инших студентських справ інформує цікава книжка: „Vademecum українського студента". Замовляти: Львів вул. Гавзнера 6/I. Іван Теслюк. Ціна книжки 3 золоті. 374 1—1

ІСПИТОВАНИЙ машиніст глядає посади при млині, тартаку і т. н. Скромні вимоги. Зголошення слати під „Sercień", Poste restante, Jarosław. 373 a)

АБІТУРІЄНТКА учит. сем. прийме лекцію з вищих кляс на цілий рік. Зголошення під адресою: Poste restante, властительці одномарківки Nr. 155.770 Wiązownica ad Jarosław. 373 1—1

ПРИЙМУ 3 учеників на станцію — близько ґімназії. Близші інформації: Розділня Центросоюза, вул. Зіморовича 20. партер. 375 1—2

ПРИЙМУ одного або двох учеників на помешкання з харчем і опікою від 70 золотих. Бурбела, Скарбківська 7, недалеко Народнього Дому. 358 2—3

МІД бжільний, свіжий, кураційний, подільський, ручений, в пушках, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленню 50 сот. дешевше, висилає на бажання: Янчинський і С-ка, Городище п. Козлів, Тернопільщина. 341 4—4

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора до двох дітей I. і V. гімн. кл. на цілий рік. — Зголошення з услівями слати на адресу: Гр.-кат. уряд парох. Красносільці, п. Збараж. 368 1—2

ПРИЙМУ заможніші учениці, опіка, фортепян. Вул. Зелена 37. II. п. Ружицька. 366 1—2

ВДОВА з священичої родини, працьовита, розуміється на господарстві і кухні пошукує місця до заряду дому на селі або в місті. Ольга Доманська, Заболотці коло Бродів. 372 1—2

СЛУГИ до всього, солідної і чесної потрібно на село — може бути і старша. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Учителька". 369

ПРИЙМУ 2 до 3 ПАННОЧКИ на ціле удержання. Покій сонішний, піаніно в хаті, услуга догідні. На бажання безплатна конверзація в німецькій мові. Зголошення приймає з чемности Адміністрація „Діла" під — „Добра Опіка". 360 2—2

ПРИЙМУ двох або трьох учеників на станцію з харчем. М. Чепіль, Львів, Садівницька ч. 27/I. 255 2—3

УЧЕНИКІВ з нисших кляс прийму на станцію. Кордасевич, вул. Мурованa ч. 48 I. пов., побіч головної ґімназії. 340 2-3

ПРИЙМУ 2 панночки на станцію. Устіяновичева, вул. Глубока 15, I. пов. верх. 313 3–3

СТАНЦІЯ для панночок або учеників при інтеліґентній родині з добрим вікном. Піскова 21/II. 326 3–3

НА СТАНЦІЮ прийме учеників вдова по священику. Лотоцька, Львів вул. Тереси 2 в. I. пов. офіцина (коло площі Юра). 311 3–3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВЖЕ вийшов

Підручник кооперативно-торговельного книговодства ІВАНА СТЕРНЮКА, інсп. Рев. Союза

Набути можна в П. С. К. і Повітових Кооперативах та у автора: Львів, вул. Словацького ч. 14. 301 2-3

Ціна 5 зол., з почт. пересилкою 5·30 зол.

Підручник для Січий і Лугів.

Зміст: Пожарництво, Кошиковий м., Впоряд, Ручний мяч, Правні поради, Руханкові вправи, Гри і забави, Перша поміч в наглих випадках, і т. н. — Підручник надається для ведення руханки в школах. Замовляти: Ред. „Вісти з Луга" Львів Ринок ч. 10/II. Ціна опр. в полотно 5 зол., брош. 4 зол. з пересилкою. Міс. „Вісти з Луга" передплата піврічна 1 зол. 50 сот. 249 3-3

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіолані. 92 7–48

Рік заснования 1894.

РОБІТНЯ ФУТЕР ВОЛОДИСЛАВА СОЛІКА

(раньше Юліяна Соліка, доставця проф. Михайла Грушевського)

у ЛЬВОВІ вул. Куркова 5. II. пов.

виконує всякі замовлення з обсягу кушнірства. — Зима за плечима! Спішіть ся осмотритися! 304 3–4

Конц. Торговельні Курси Зофії Ґлюзінської, Львів, Панська 14 приймають вписи на курси: торговельні річні і 5-міс., стенографії, писання на машинах і чужих мов: відділи мужеські і жіночі. Інформації і вписи щоденно від 12–1 і від 6–7. Проспекти даром на місці або за почтовим значком.

Управа: Проф. д-р Иосиф Ґлюзінські. 345 2–3

Купно — Продаж — Заміна

„Монюшко" фортепянів і піянін 283 4–15

Львів, вул. Зіморовича 10, Тел. 35-54

ДО ВСІХ ЧИТАЛЕНЬ.

Вже видано друком на Інвентарний Каталог для бібліотек. Можна замовляти в довільних скількостях без переплету, брошуровані або в переплеті. Ціна для бібліотеки до 200 книжок зол. 1·50. Замовляти в філії „Просвіти" ім. М. Шашкевича, Львів, Ринок ч. 10, II. пов. 316 2–3

НОВИНА! НОВИНА!

Вже друкується і незабаром вийде **ілюстрований Календар Альманах**

„Жіночої Долі"

на рік 1927.

12 аркушів друку! 8.000 примірників розійдеться в краю, Америці й Канаді!

Українські фірми, промисловці, ремісники, фахівці!

Усі, кому залежить на **жіночій клієнтурі,** спішіться із замовленням своїх анонсів на сторінках єдиного жіночого календаря!

Ціна анонсів:			Зареєстровання фірми (адреса) коштує
1 стор.	—	80 зол.	1 зол.
1/2 „	—	45 „	Один золотий!
1/4 „	—	23 „	
1/8 „	—	12 „	
1/16 „	—	7 „	

Поширення і почитання „Жіночої Долі" гарантують успіх реклами.

Замовлення приймає редакція „Жіночої Долі", Коломия, Нова 1. 371 1–2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

вести санацію внутрішніми силами Франції: шляхом продажі державних монополів і дібр, при рівночаснім радикальній адміністраційній реформі в дусі сущно протисоціялістичнім і навіть протипарляментаристичнім, себто в змислі бодай 50 відсоткової редукції державної бюрократії — відомаж річ, що одним з ідеалів соціялізму є перетворити всіх горожан у державних урядовців, а всіх дітей у вихованців сирітських державних захистів; тай що найкращим засобом парляментаристичного режіму є безліч залежних від послів — урядовців і кандидатів на урядовців.

Але про все те в найближчому дописі.

В. Левицький.

Провокація.

Чого вчать на курсах народніх учителів.

Заходами Повітової Шкільної Ради в Бібрці відбуваються в Ходорові (початі 1. серпня 1926 р.) для народнього вчительства чотиротижневі курси співу і гімнастики. На них стягнено понад пів сотні учителів, серед яких більша половина вчителі української народности, що вчать у школах призначених для української дітвори. Інспектор Косцельний (про якого голосно говорять, що предки його нічого спільного з косцьолом не мали, а тільки з церквою) стягнув від цих бідолах по 30 зол. на заплату шовіністично настроєних професорів курсу, які на протязі всього часу ні словом не згадали українському учителеві про пісню для української шкільної дітвори, а тільки викривлювали та калічили душу українського вчительства, що — мовляв — тут виключно польський вчитель, польська школа та вивчували їх крайно провокуючих пісень зі співаника, затвердженого мін. освіти.

А які прекрасні квітки любови ближнього, пошанівку української нації, які благородні і величні почування мають викликати ті „патріотичні" пісні, нехай свідчить текст одної з них під написом „Lwowskie Orlęta" (слова Walerji Szalay-Groele, як бачимо — справедливої Польки, а музика Фелікса Нововєйського)! Ось оригінальний текст цеї пісні-провокації:

1.

Hord ukraińskich dzika [illegible]
Lwów otoczyła płatary,
Jako pochodnia cały gród
Ogniem rozgorzał ofiary.
Darmo jednakże chytry wróg
Srogie już toczył nam pęta:
Murem niezłomnym strzegły bram
Lwowskie Orlęta! Lwowskie Orlęta!

2.

Nie krzepcy męże wprawni w bój
Hufy błyszczące pancerne,
Jeno chłopięta w wiośnie dni
Dzielny zastępy rycerne!
Ciężki karabin krwawą broń
Słabe i małe rączęta:
Syny twe, Biały Orle nasz,
Lwowskie Orlęta! Lwowskie Orlęta!

3.

Lwów, że nie skonał w dobie tej,
Duch, że w nim polski dziś płonie —
Ich poryw górny sprawił to,
Ich krew i serca i dłonie!
Wieczna Ci pamięć, sława, cześć
Legjo przeczysta i święta!
Lwowie, nie zginiesz! Strzegą cię
Twoje Orlęta! Twoje Orlęta!

Не думай, читачу, що це може відокремлений твір малої й анормальної душі, що це може тільки пісня, поручена й затверджена неофіціяльним, але дійсним львівським куратором М. Прушинським. Ні! Ця пісня находиться в співанику „Zjednoczona Polska", Śpiewnik na chór mieszany. Przyjęty i polecony przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy Ministerstwie b. Dz. Prusk. Przeznaczony do używania w szkołach średnich postanowieniem sekcji szkolnictwa średniego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16/9 1920 r. Nr. 1554.

Отже ця пісня, поручена найвищими чинниками в Польщі. Вона — видно — викликає такі **релігійні** почування і так благородно освічує, що її поручили до вжитку в усіх школах, не виключаючи й українських, найвищі освітники з мін. рел. віроісповідань й освіти.

Є це низька, чисто зоольогічна провокація, а може й щось гірше. Не маємо надії, щоби ця наша замітка привела до опамятання провокаторів. Тому обмежимося тільки до висловлення крайної погорди на адресу всіх тих, які нікчемною брехнею і звірською ненавистю затроюють душу молодого покоління. Таке „виховання" і культивування „благородних" почувань мусить пімститися на вихователях і вихованках.

Організаційний рух.

Повітовий Зїзд УНДО в Зборові.

„Свобода", орган Українського Національно-демократичного Обєднання пише: Дня 17. серпня в домівці Рідної Школи в Зборові відбувся Повітовий Народний Зїзд. Делегати були з 22 громад у числі 46 (2 адвокати, 10 священиків, решта селяне). Всіх привитав красноріччивою промовою місцевий адв. д-р Вол. Левицький. По виборі президії в особах о. Онуфрія Гайовського, п. Миколи Кузьмина й Олекси Багрія забрав голос делегат Центр. Комітету Українського Нац.-Дем. Обєднання п. Олекса Черкавський, щоб пояснити програму партії і вказати на вагу політичної організації. Відтак вивязалася дискусія, в котрій між ин. забирали голос: д-р Вол. Левицький, о. Гайовський, п. Багрій і Василь Зварич. Зїзд покінчено вибором Повітового Нар. Комітету, в склад котрого увійшли: д-р Вол. Левицький як голова (вибраний через аклямацію) і о. Василь Кулик (Зборів), Микола Кузьмин (Озірна), Андрій Глиний (Підгайчики), Олександер Багрій (Зборів), Осип Стойкевич (Зборів), о. д-р Андр. Іщак (Мільно), Іван Головка (Озерний), Осип Макух (Присівці), Осип Анін (Кальне) й Ілярій Стельмах (Грабківці). Для Залозеччини, котра не могла з огляду на велику віддаль від Зборова обіслати Зїзду, зарезервовано три місця в Комітеті. По останнім слові президії і нововибраного голови покінчено наради.

Учасник.

НОВИНКИ.

— **Початок шкільного року 15. вересня.** Розпорядок у справі пересунення початку шкільного року на день 15. вересня обовязує всі державні і приватні школи на просторі цілої Польщі.

— **Вписи** до мужеської, фахово-доповняючої вечірної школи (Рідної Школи) У. П. Т-ва у Львові, концесіонованої Шкільною Владою, при вул. Городецькій ч. 95, відбудуться до приготовляючої кляси та до перших, других і третіх кляс у днях 30. і 31. серпня та 1., 2., 3. і 4. вересня 1926 від 4—6 години пополудни. До приг. і до перших кляс приймається учеників-термінаторів усіх фахів, до других кляс слюсарів, столярів і шевців, а до третіх кляс слюсарів і столярів.

— **Вписи** до жіночої фахово-доповняючої вечірної школи (Рідної Школи) У. П. Т-ва у Львові, концесіонованої Шкільною Владою, а саме до приготовляючої, першої, другої і третої кляси для учениць-термінаторок ріжних фахів, відбудуться при площі св. Юра ч. 5 в тім самім часі.

— **З музичного світа.** Повідомляють нас, що п. Марія Свірська, учениця проф. Заремби, відома вже нашій публиці з концертової естради, дебютує в суботу, 28. ц. м. у „Княжній чардаша" у львівському міському театрі. Не сумніваємося, що дебют п. Свірської стягне до театру також значну частину нашої публики. При цій нагоді приходиться висловити жаль з того приводу, що ізза відсутности українського театру, наші кращі сили примушені виступати в чужих театрах. — Одночасно довідуємося, що відома віденська пяністка п. Володимира **Божейківна** переходить цього року на постійний побут до Львова. Витаючи шан. артистку на рідній землі, бажаємо їй якнайкращих успіхів.

— **„Чудо" у Львові.** Зацікавлені сензаційними відомостями львівської польської т. зв. жовтої преси про обявлення чудотворної ікони Богородиці в сутеринах при вул. Св. Софії, вислали ми одного з наших співробітників під костел св. Миколая, на якого стінах повішено „чудотворну" ікону. Наш співробітник завважив уже на сусідуючих з вул. Миколая вулицях помітне оживлення руху і групи жіноцтва, що горячково обговорювали чудо. На місці, на терасі перед костелом св. Миколая зібралася маса людей, переважно жінок зі сфер пролетаріяту, що на вколішках співали акафист до Богородиці. Тутже зібралася нечисленна скількість пройдисвітів і калік, що забажали використати „чудо" для власного зарібку. Сам предмет незвичайної адорації („чудотворна" ікона) — це найзвичайніший ярмарочний олеодрук чеського фабрикату, оправлений в брунатні деревляні рами **під склом** ріжниться від свого pendant нечудотворної ікони Ісуса тогож походження (що завішена для порівняння поруч першої) тільки більшою чистотою і степенем законсервовання, оправдане тим, що Богородиця під шклом, а Ісус без шкла. Дивлячися на той невибагливий олеодрук Богородиці і товпи простолюддя, що його адорують можна тільки дивуватися темноті та забобонности з одного боку, а шарлятерії з другого боку. В нинішнім „Слові Польскім" помістив парох костела св. Миколая виснення в справі „чуда", чи радше пояснення, чому він спровадив образ до костела. В понеділок 22. серпня звернулася до нього поліція біля год. 6. вечером, щоби він як парох зробив щось з тим мнимо „чудотворно" відновленим у сутеринах при вул. Софії образом, бо цілий день збирається там маса людей та припиняє всяку комунікацію, а навіть трамваєвий рух. Парох о. Соколовський звернувся за вказівками до консисторії, а та казала перенести образ до костела. Це мусів зробити, бо поліція не хотячи зневажати релігійних почувань товпи, силою її розганяти не хотла. Тепер ця товпа збирається вже свобідно не тамуючи в такій значній мірі руху перед костелом св. Миколая.

— **Фабрику матуральних свідоцтв у Львові** викрила поліція. „Фабрикантом" був студент університету Поляк, що при помочі блянкетів та печаток IV. гімназії у Львові фабрикував за долари патенти на „зрілих" людей. В афері є вмотаних багато осіб, тому покищо поліція держить всі імена в тайниці.

— **Ucrainica.** В білоруськім часописі „Сялянская Ніва", що виходить у Вильні (1926, ч. 12.), є довша замітка: „Янка Купала і Т. Шевченко"; автор неґативно ставиться до статті Л. Луцева під тим-же заг. в „Л.-Н. Вістнику". У „Prager Presse" (ч. 150.) є замітка під таким самим заголовком: автор її реферує безсторонно наукову працю Л. Луцева, стаючи тимсамим в обороні його становища — проти критики „Сялянскої Ніви". — В „Prager Presse", 1926, з 30. VII. є замітка „Taras Ševčenko in den tschechischen Literatur", де зреферована статтє Луки Луцева із „Нової України", 1926, ч. III.—IV.: „Т. Шевченко та Чехи і Словаки". В „Прагер Прессе" з 20. ц. м. поміщена замітка п. з. „Мистецтво на Україні". В тому самому щоденнику з 21. ц. м. є в „Славянському Огляді" відділ „Україна", в якому зреферовано статтю Миколи Боровського про населення Києва зі збірної праці „Київ і його околиця", виданої Всеукраїнською Академією Наук; там-же подана більша замітка п. з. „Причинки до лексикону українських ґраверів" на основі праці історика мистецтва Павла Попова п. з. „Матеріяли до словника українських ґраверів".

— **Вломи і крадіжи** стали у Львові щоденним явищем. На днях вломилися злодії до помешкання учит. української гімназії Михайла Посацького при вул. Мохнацького 31 і забрали йому цілу гардеробу й біжутерію. Проф. Посацького, як довідуємося, тепер у Львові нема. Подібних вломів до-

цію", анальогічну до українського, стільки разів не зміняв своєї президії, що наш клюб. Четвертина всієї Української Парл. Репрезентації, а майже половина всіх членів соймового клюбу вже побувала на відповідальному становищі голови, а коли мати на увазі й членів президії, то ледве чи найдеться посол, який не доступив би вже найвищих становищ в організації клюбу. Можна дуже високо цінити „демократичні" прийоми наших вибранців, але одночасно слід ствердити, що ті вічні, часто безосновні зміни витворюють анархічні настрої, зводять нанівець принцип відповідальности, підкопують, або і в зародку нищать всяке змагання до витворення невідкличного в громадському житті авторітетів.

В останньому часі ті „демократичні" прийоми перетворилися в своєрідну диктатуру. Одна з фракцій клюбу, яка є в меншости, добувши президію узурпує собі право на провід Парл. Репрезентації. Домагання коаліційної президії, яка була би висловом усіх трьох напрямків клюбу, а що найменше двох уже скристалізованих, зустрічається з послідовною відмовою державців влади. Вони не лише відмовляються поділитися владою і відповідальністю, але й погрожують, що кожна спроба приноровити до них демократичні принципи викличе реакцію у формі сецесії з клюбу.

Таким чином тут захитується чинник рівноваги вже в організації народнього представництва. Чи треба вказувати на хоробливість цього явища, коли президія є висловом політики і тактики одної меншостевої фракції, а знову та фракція репрезентує тільки політичну меншість організованого громадянства на парляментарній арені. А це — очевидно — доводить до розпряжности в клюбі, видвигає елемент взаїмного недовіря, перепинює всякі консолідаційні спроби, викликує легковажне відношення до народнього представництва у своїх і чужих, не дає змоги витворити такого дуже потрібного у нас чинника, як авторітет.

В інтересі народнього представництва, його поваги і значіння було би усунути ці аномалії та привернути Парл. Репрезентації як цілости і всім її членам зокрема належне становище в політичному і загально-громадському житті. Першим кроком у цьому напрямку повинно бути створення коаліційної президії. Коли клюб є коаліцією трьох груп, то зовсім природно, що й президія повинна бути еманацією тієї коаліційности. Тоді відповідальність булаб розложена в рівній мірі на всі групи. Друге, що повинна принести зі собою найближча будучність,— це кристалізація безпартійних. В сучасних умовах безпартійний активний політик, себто громадянсько відповідальна без виробленого світогляду людина, є разячою аномалією. Тим більше такою аномалією є група, до тогож нічим незвязана зі собою, безпартійних. В Нац. Конвенті, підчас французької революції, якщо можна провести анальогію, безпартійні мали „горду" назву „болота". На них спиралася страшна диктатура Робеспієра, вони голосували за всіми внесеннями тих, що проявляли безоглядність, вони все схилялися перед погрозами. Анальогічне, хоч — зовсім природно — в дрібній мірі, явище обсервуємо й тут. Треба з цею аномалією скінчити, треба заставити безпартійних скристалізуватися сюди чи туди, або витворити власну партійну й відповідальну фракцію.

Третім завданням Парляментарної Репрезентації закріпити національну солідарність народнього представництва, основу, на якій так блискучо проявилася була побіда українських народніх мас в 1922 р. і тим більше, що грядуть нові події, які вимагатимуть від нас ще більшого напруження всіх позпоорядних сил.

Коли це станеться, тоді зросте і закріпиться авторітет народнього представництва, тоді Парляментарна Репрезентація як сила, наділена загальним довірям, займе належне їй місце на відповідальних щаблях громадського життя.

Ф. Ф.

Шляхи Франції.

(Від нашого кореспондента.*)

Париж, 21. серпня 1926.

I.

Посли й сенатори, відбувши маніфестацію „Національного Зібрання" у Версалі, розіхалися на ферії. Остався в Парижі президент кабінету і міністр скарбу, Пуанкаре, і видає всякі розпорядки проти дорожнечі, яка росте з дня на день, і проти біржевої спекуляції франком, який то підіймається, то падає. А народня маса — та сама мітична „народня" „маса", в котрій дехто хоче віднайти альфу й омегу політичної, соціяльної і всякої иншої мудрости — та славетня маса врядигоди кидає камінням і лайками на американських і англійських туристів, котрі за добрі гроші возяться по вулицях Парижа, дають жити великим і дорогим готелям, грубо платять за найменший кусник мяса в люксусових ресторанах тай, сиплячи грошей 10 а то й 20 разів більше дійсної вартости за капелюшики, спіднички і шовкові підспідні штанята, — удержують у цвітучім стані цілу одну велику французьку індустрію, з її власниками, акціонерами, продавцями, робітниками, з їх дітьми і жінками. Ті туристи, мовляв, винні тому, що французький скарб нездужає. Це нісенітниця, а ображений турист, вернувшися до дому, буде в своїй країні осередком ненависти до Франції, але що з того? Народ (котрий, не забуваймо, є тут конституційним сувереном) вірить, що всьому винні чужинці, і дає каміннями і лайками вислів тому свойому розумінню державних фінансів. А підшепнули суверенові таку глибоку думку віддані кождочасному урядови газети. Парляментові, бач, і урядові треба було відвернути на когось иншого вину за інфляцію, і жертвою падає одно з богацтв Франції — туристичний рух.

Такі „способи" зрештою є в традиції тутешньої народовласти. Ось один з найкращих його двигачів, Клємансо, із супокійним цинізмом приказав був роздути до кольосальних розмірів особу і злочинства такого Ландрю і оповіданнями про них набивати народню голову якраз у пору, коли хотілося йому мати свобідну руку в редакції версайського мира. Народ цілими тижнями суверенно пристращався до найменших подробиць біографії Ландрю і його наречених, а Клємансо за той час змайстрував той знаменитий версайський „мир", за який прийдеться солено платити грядучим поколінням Франції. Сам він, ні його син ні брат, не можуть і не будуть відповідати за нещастя, спричинені тим миром. За розвязле життя і політичні діла Людвика XV-го заплатив головою його внук і наступник Людвик XVI; то лежало в сутті тодішнього французького державного порядку. За прогріхи Франца Йосифа заплатив — і як ще! — Карло. Натомісць Клємансові доволі було внести димісію, щоби самому бути поза всякою відповідальністю, а свому братові й синові дати свобідну руку у веденні „ґешефтів на наложених версайським і сен жерменським миром" секвестрах. Так і Пуанкаре — може наробити не знати яких фінансових помилок і абсурдів: свисток паперу, яким він повідомить президента про свою димісію, de facto поставить його і родину його поза відповідальністю. А платити розбиті збанки буде ціла країна. Його синові чи внукові за це голова певно не злетить. Теперішня французька конституція, то знаменито зорганізована і прегарно забезпечена — безвідповідальність.

Але це тільки мимоходом. Вертаючись до фінансових заходів теперішнього міністра скарбу, треба передовсім сказати, що Пуанкаре досі ніякого пляну оздоровлення не оголосив; дехто навіть думає, що він ще ні на один шлях виходу не рішився. А шляхів таких загально кажучи, є три.

II.

З них перший— перший тим, що втовкують його з найбільшою силою в голову народа-суверена соціялістичні партії — зосереджується на домаганні високого податку на капітал, або, иншими словами, на частинній конфіскаті капіталу.

Невже треба додавати, що під назвою капіталу розуміються не самі гроші, а всі продукційні засоби майна — доми, поля, ліси, фабрики, торговельні передприємства?

Колиб вірити соціялістам, то високий податок на капітал в одну мить дав би французькому скарбові такі фінансові засоби, що він міг би без помочі заграничних позичок поставити на ноги французьку валюту, себто зробити перший крок і сущний акт на дорозі фінансового видужання. На жаль або на щастя—як собі хочете— цей фінансовий соціялістичний плян, як взагалі майже все инше в соціялістичній азбуці, занадто просте, аби не сказати: простацьке, щоби могло без розгрому перенести єдину досі людям відому пробу і міру прегарних соціяльних ідеалів і плянів — маємо на думці пробу дійсности.

Тому щойно кілька років, на наших очах, соціялістичні й полу соціялістичні німецькі уряди, хотячи рятувати скарб з інфляції, а марку зі занепаду, з цілою німецькою систематичністю і безоглядністю перевели були високий соціялістичний податок на капітал. Перевели раз, перевели й другий раз. Результатом першого разу був дальший сильний упадок марки, результатом другого — її остаточна смерть. Чому? Мусить-же бути якийсь волос у тій соціялістичній зупі, коли від неї гинуть. Є волос, і то не один; покажемо тільки найгрубший.

Щоби заплатити високий податок від капіталу—20, 30 чи 50 відсотків вартости своєї землі чи підприємства — капіталіст, котрий не може держати такої суми гроша в панчосі, мусить звідкись того гроша добути. Звідки? З частинної ліквідації підприємства; з позички в банках; з випродажі короткотермінових державних і громадських бонів і облігацій, инакше ніяким чудом він такого величезного податку не зможе заплатити. Всі ті операції викликують кольосальне запотребування готівки, великанських скількостей грошевих знаків. Щоб заспокоїти таке запотребування і тим самим уможливити стягнення соціялістичних податків, мусів державний банк видати нову масу банкнотів. Себто, иншими словами, мусів зробити нову інфляцію. А нова інфляція стихійною неминучістю спричинила новий упадок марки. Тою ослабленою маркою сплачено перший податок на капітал—але марка вже була така ослаблена і стільки її тинялося по руках, що дійсна вартість призбираної так готівки далеко-далеко не вистарчала на поздоровлення скарбу. Наложено отже і строго переведено другий податок на капітал — то було в час, коли генерал Зект ще не вспів був „райхсверою" розігнати соціялістичні уряди в Німеччині—, фінансовий процес повторився, та із збільшеною суворістю, і марка, серед трагікомікі астрономічних чисел, розвіялася в нівеч. Капіталісти, себто підприємчиво-продукційна кляса громадянства збідніли; середня кляса себто інтелєкт нації, пішла з торбами; робітнича кляса попалася під недолю безробіття, а державний скарб остався на леді. Одні тільки банкирі, семітського роду, в своїй більшости, заробили на тих історіях гарні гроші і швидко перевели їх за границю, у тверду валюту і в капіталістичні порядки. Десятки мільйонів німецької людности заплатило за соціялістичну спробу невимовною нуждою, а держава нічого з тих страшенних драчок не винесла.

Одна тільки користь вийшла з того німецькій нації: вона на довгу періоду, може на завсіди, зімунізувалася від соціялістичних спроб.

Про те, як сама загроза соціялістичного податку викликала еміграцію капіталів поза границі держави, не маємо вже місця тут говорити. А який результат дали були відомі драчки в Польщі, самі ліпше знаєте.

III.

Все те, і ще чимало дечого иншого, кинув був недавно Кайо — при всьому свойому радикалізмі — в очі соціялістичному проводиреві Леонові Блюмові, відкидаючи програму соціялістичної „санації" скарбу. Натомісць приняв він за свою предложену комітетом знавців програму санації скарбу і валюти — заграничною довгореченцевою позикою. Заграничною, себто англьо-американською. Позичка та по всій імовірности поставила би франк на ноги і внесла би лад у французький скарб. Але яким коштом?

Англьо-саксонська плютократія — невже можна їй чудуватися? — такої великої — і нової! — позички Франції не дасть ізза гарних очей французької демократії. Вона домагається заставу і гарантій. Застав у забезпеченні певних доходів на відсотки й амортизації позики, а гарантій — в такому веденні заграничної і внутрішної політики Франції в найблизчих кількадесяти роках, яке є по нутру англьо саксонським політичним інтересам в Европі і поза Европою. Читали Ви листа Клємансa до Куліджа? Там річ названа по імени, але що воно поможе? Французька демократія мусітиме — і то невдовзі вже — зректися de facto суверенности Франції у великих лініях політики заграничної передовсім, внутрішної потім, якщо не знайдеться у Франції людина й уряд доволі сильні, щоби пере-

*) Поміщуючи допис нашого паризького кореспондента на тему економічної кризи у Франції, її причин та спроб направи, не можемо погодитися з провідною думкою цеї кореспонденції про те, немов то виключним виновником нинішнього упадку Франції є вибуялий парляментаризм і немов би всі соціялістичні проекти санації були тільки утопією, підправленою безвідповідальною демагогією. На теперішнє положення Франції складаються глибші причини, як ті, на яких в цій кореспонденції зупинився наш шан. дописувач. Франція не є одною, доведеною до руїни парляментарним режімом, тільки одним більшим кільцем европейського економічного організму. Занепад Франції є перш усього вислідом і наслідком повного воєнного виснаження і пострадання величезних матеріяльних вартостей в користь інших держав, що не пострадали у такій мірі через війну, а дальше в користь инших континентів (головно американського). Парляментарна система, як і всяка инша, має свої світла і тіни. Вона — з обєктивного становища ні гірша, ні ліпша, як і кожна инша. Те саме торкається і соціялістичних проєктів і плянів, про що будемо старатись подати свої замітки при найблизшій нагоді. — Редакція.